

quar. Tettucian. per triduum aut quadriduum usus; detergent enim, roborant, aperiunt, quæ hoc casu sunt necessaria. Mox ad obstructions expediendas, & ad roboranda viscera, nil præstantius fuerit decocto in jure columbæ turricolæ parato, ex portione sassafras, quod fragrantis odoris est, & deobstruæ. China, & ligno indico, aut lentisci, quæ aperiunt & roborant omnia viscera, additis Melissa, borrag. Fumar. Puleg. Capil. Ven. Mentha, Absinth. cicer. rubris, portione Sabinæ, rad. Asparag. & Fœnic. Pimpin. Fragr. & Cich. in cujus usu pergat 15. aut 20. dies, vel prout videbitur exigi à morbo, & à viribus tolerari; ejusdem tamen quotidianum usum præcedat bolus, ex Troch. aperiensibus, puta de Absint. de cappar. & de myrrha, cum succo cichor. & borrag. condens. Familiariter etiam utatur spec. hieræ, & aliquando Triphera sine opio; quandoque & magnis Antidot. speciatim verò, frigidioribus temporibus, quibus & Castoreum erit adinstar omnium. Ex quorum ope luculentum quidem speramus emolumentum, verùm pro continua quadam revulsionem, & derivationem ad alvum, laudamus quàm maxime Elect. ex spec. hieræ & Rhab. paratum, cum mel. Ros. addita interim portione Diamofchi & Ambræ, cujus Elect. familiaris & frequens sit usus. Placent quinetiam inter cætera Pil. de Aloe, quæ hoc casu sunt accommodatissimæ; nam ratione Aloes, detergent & evacuant ac derivant, quod maxime optamus.

Extrinfecus conveniunt Fomenta, Balnea & infusæ, ut laxentur viæ, calorque contemperetur; quorum materias omittimus, utpote clariss. Viro notissimas. His omnibus peractis, non erit inutilis usus Conserv. roborantium, qualis erit Conserv. de Absint. & Rorismar. quibus addatur portiuncula spec. diam. vel diamb. Juva-bit quinetiam Vinum Absinthites, cum portione rorismar. & meliss. interim ad ingratum odorem extinguendum & obtundendum, præstabit pila odorata ex aromatibus, Ladano scil. puro, asa odorata, rad. ireos, cum pulv. Viol. & ros. & portione moschi & ambræ griseæ. Et naribus tandem indi potest quinta essentia rorism. cujus spiritus, si suppeteret, omnium præstantissimus esset.

Tandem ad roborandum Ventericulum nil præstantius stillicidiis, aut ex aqua marina addito vino, absint. Mentha, Puleg. & chamæmel. aut ex oleis, iisdem additis herbis.

His omnibus tandem addatur congrua & accurata victus ratio, quæ ejus sit conditionis ut caput non repleat, & excrementa non augeat. Aquæ Aponenses, si possent haberi, post Tettucianas exhibitæ, utilissimæ forent.

Hæc in casu admodum perplexo dixisse volumus. Faxit Deus, ut singula proficiant, ac optatis curatio respondeat. *Raym. Joh. Fortis, Consult. & Responj. Medicin. Tom. 1. Cent. 1.*

Observationes.

Gustus privatio, ob vitiosum nervorum situm.

Maxima admiratione me affecit inspectio Lazari Vitricoracis vulgò dicti: Hic nullo profusus gustu dum viveret, præditus erat, nullam in edendo voluptatem, nihil injucundum per-sentiebat, insipida, amara, dulcia, pingua, salsa, acria non distinguebat, vitrum, saxa, lapides, ligna, viva animalia, carbones, pisces

& vivario extractos adhuc salientes vorabat, item lutum, lineos laneosque pannos, scænum, stipulam, & ut brevi omnia complectar, quicquid homines, quicquid animantia vorant, quicquid edendum, seu deglutendum potius efferebatur, proposita mercede, dictum ac factum, ingurgitabat.

Cum igitur hoc naturæ monstrum mihi dissectandum esset Patavii, cæpi hujusce rei diligenter, quoad ejus fieri potuit, causam venari, quam me tandem Deo duce ex particulari illius structura assequutum esse confido: Nam quarto nervorum conjugatio, quæ Gustus gratia in aliis hominibus a natura producta est, in hoc Lazaro neque ad palatum, neque ad linguam, sed ad occipitium reflectebatur. *Columbus lib. 15. Anatom.*

Similem naturæ *vapixBariv* in factore naturali morte extincto notavimus. *Kolffincium Dissertat. Anat. l. 4. c. 35.*

Gustus privatio à lesione nervi illi sensui destinato.

Cur in Laryngibus vulnerati sæpè sermonem, sæpè quoque saporem amittunt; equidem non sine admiratione spectavi Willelmum Aurasiorum Principem, accepto in collo vulnere sensum Gustus amisisse? Est enim nervus duplex à tertia conjugatione manans, qui in laryngem inferitur; altero quidem ramo lingua sermoni apta redditur, altero saporis percipiuntur; hoc quidem resecto Gustus, illo sermonis usus amittitur: Quod cum Aristoteles, (l. de histor. anim. & l. de sensu,) non prospiceret, pro decreto posuit, nullum animal sine Gustu vivere posse: At Princeps Aurasius amisso Gustu iam diu vixit quoad occideretur: ac tamen cibos condimentis acribus, acidis, salsis, parari juberet, nihil tamen gustu percipiebat, ut quidem ab illo accepimus: Minus quidem mirum est Gustum amisisse, sed amitti sermonem ab eo qui audiat Lingua integra, incredibile antea mihi videbatur nisi experientia compertum haberemus. *Bodinus Theatri Natura lib. 4. p. 460.*

GUTTA ROSACEA.

Vid. in *Bibliothecâ Chirurgicâ.*

GUTTA SERENA.

Gutta serena est oculorum affectus, ubi visus propter obstructionem nervorum optico-rum aboletur, dum interim nihil vitii in oculis animadverti potest, nisi quod pupilla & nigrior & amplior apparet.

Pro hoc affectu explicando tota oculi fabrica, ac visionis historia nobis describenda foret; verùm præterquam quod hoc jam quamvis compendiosè, non minus tamen accuratè perfectum est à Clariss. Gulielmo Briggs, cujus elaboratissimus tractatus Bibliothecæ nostræ Anatomice Tom. 2. insertus videri potest; aliquid etiam hæc in re ubi de Oculorum morbis suo loco adducemus. Hic tantum pauca per Curationes & Consultationes, tradimus.

Curatio Clariss. Theod. de Mayerne.

Cum guttæ serena causa sæpissimè quidem sit Nervorum opticorum obstructio ab humore pituitoso à cerebro in Nervos istos illabente; aliquando autem eorundem adstrictio seu compressio ab eodem humore vel alia materia circa illos cumulata: materia obstructuens, vel comprimens sedulo evacuanda est, primò univèrsalib. postea particularibus; tum demum topica locum habent, visumque acuentia.

Incipiatur evacuatio cum pil. seq.

℞. mass. pil. coch. minor. ℞j. aggregatin. ℞b. ol. stillat. anis. gut. ii. mf. f. pil. n. 5. deauratæ, quas deglutiat post primum somnum, levi cœna præcedente, cum debita custodia, dilato ad 4. horas iusculo.

Vel ℞. Mass. pil. purgant. chamæpit. (p. 5. præscript.) ℞ii. pil. macri ℞i. pulv. subtiliss. fol. helleb. nigri siccator. post præparationem in pane calente ℞iiij. folia terantur in alkool. omniaque mixta cum f. q. syrupi de spina cervina & pantagogi nostri amari redigantur ad consistent. pilular. Dosis ℞j. in ingressu lecti ad minus hor. 3. post levem cœnam quotidie per 4. dies consequentes, deinde plures pro ratione operationis.

In robustioribus dentur extracti seq. gr. xv. septimo vel octavo quoque die, purgantibus debilibus frustra exhibitis.

℞. scammon. ℞b. fibrar. rad. helleb. nigr. veri ℞b. pulp. colocynth. ℞j. cinam. opt. ℞vj. zinzib ℞j. Extrahæ cum optimo sp. vini in frigido per 2. dies, cola & feitinancer exhala, continuo agitando circa finem coagulationis, in extractum satis solidum, ut ex eo possit formari pilulæ.

Quibus medicamenta forma liquida magis arriserint, potio vel apozema seqq. maxime conveniunt.

℞. Sarsaparill. ℞ii. bacc. junip. recent. ℞ii. cremor. tart. ℞iiij. fol. senn. mundar. minutim incis. ℞v. turbith. gummof. ℞iiij. zinz. b. ℞b. f. omnium decoctio & colatura, in qua reducta ad dosim dissolv. syr. ros. pallid. comp. cum agaric. & syr. de spin. cervin. ana ℞b. n. l. f. potio danda mane in aurota hor. 3. ante iusculum cum debita custodia.

Vel ℞. Rad. oxylapath. ℞iiij. rad. fragar. silic. fœm. an. ℞i. sal. agrimon. hepatic. fumar. ceterach. ana m. m. j. fl. hyperic. sambuc. herb. paralyf. euphrasie totius ana p. ij. passul. mund. jujub. ana ℞j. poma redolent. per frusta secta cum corticibus n. 3. omnium decoctio in. f. q. aqua fontan. in qua prius maceratæ fuerint per hor. 6. fol. senn. mundar. ℞ii. turbith. gummof. ℞j. tart. alb. ℞x. f. colatura sæpius per manicam, quæ levi coctura reductatur ad ℞xx. In quibus dissolv. syr. de fumaris & de cichor. simpl. ana ℞j. syr. magistralis ad melancholiam ℞ij. m. b. f. apozema pro 4. dos. matutinis, sumend. diebus consequentibus vel alternis pro ratione operationis & virium.

Potus ordinarius sit talis.

℞. Rasur. buxi ℞v. rasur. lign. sanct. ℞iv. sarsaparill. ℞vi. lign. assafr. ℞ij. rad. cyperi ℞ib. cornu cervi, ebor. ana ℞xi. summit. salv. & rorismar. an. m. j. beton. euphras. an. m. ij. chamæpit. ceterach. tamarisc. mythrid. an. m. b. flor. calendul. herb. paralyf. pœon. hyperic. sambuci an. p. iv. sem. fœnic. dulc. & nigellæ Roman. an. ℞j. nuc. moscat. ℞vi. omnium decoctio in galonibus v. cerevis. non lupulatae & tribus alæ recentis ad duorum consumption. Adde eorundem liquorum galones tres, sinatur fieri fermentatio per noctem vase probe recto; mane i. per fetaceum colatura: quæ indita doliolo justæ capacitatis (addito paucis cerevisiæ non lupulatae fermento recenti) sinatur fermentari ad perfectam depurationem. Liquor limpidus ad medias

Tem. II.

usque depromatur ex doliolo, deinde excipiatur lagenis lapideis probe obturatis recondendis loco subterraneo, unde depromantur ad usum pro potu ordinari.

Post evacuationes generales, ad particulares deveniendum est, quæ videlicet sunt erethinis, fontanel. gargarismis, cucurbit. &c. post hæc ad discutientia & roborantia.

℞. Major. ℞iiij. salviæ minutæ, rorismar. an. ℞j. flor. lavend. & stœckad. Arab. an. ℞b. elleb. alb. ℞j. agar. alb. fl. ℞iv. dictamni Cretici ℞iij. tabaci Indici ad pondus omnium; m. b. f. pulvis subtiliss. hauriendus in minima quantitate per tubum sive fistulam pyxidis. Post hujus pulveris operationem attrahatur aqua tepida ex vola manus ad narium collutionem: si nimia sit acrimonia aquæ, poterit commisceri lac in æquali quantitate.

Vel si mitius Erthinum velis;

℞. Fol. asari, quæ siccentur optimè in asere in furno longe ab exemptione panis; redige in pulverem, qui paulo ante ingressum lecti attrahatur in nares, in quibus relinquatur per totam noctem. Mane id quod ex naribus effluet; diligenter emungendo & sternutando extrahatur.

Applicentur pyrotica tria; duo pone utramque aurem, unum inter primam & secundam colli vertebra; & ab his excirata ulcera aperta teneantur immixtis majoribus pisib; & superponatur emplastrum tenax.

℞. Rad. pyrethr. & staphidis agris an. ℞b. summit. major. p. ij. fol. laur. minutim concit. m. b. cubebat. granor. paradif. cardam. an. ℞ij. f. omnium decoct. in vino alb. generof. lib. acet. sambuc. lib. ad medietatis consumption. f. colatura, de qua cape ℞iv. cerevis. lupular. fortior. ℞viii. mellis ℞j. sinap. ad condimentum præparati ℞b. m. b. pro gargarismo usurpand. quotidie mane, sumend. cochlearim calid. donec hujus mixturæ ℞iv. absumptæ fuerint, sedulo excreando id quod à capite attractum fuerit. Ante gargarisma caput diu multumque peccatur retrorsum, & fricetur panno aspero; vel sacculis in cap. i. de frigida cerebri intemperie descriptis.

Parari autem potest gargarisma minori somptu & labore, viz. ex cerevis. acida, aceto, melle, & sinapi. Post gargarism. colluantur fauces frigida.

Paulo ante ingressum lecti affigantur cucurbitæ siccae humeris cum multa stamma per hor. quadrant. quibus remotis dum tradet se somno, applicetur oculis clausis catapl. seq. per totam noctem deluper continendum; mane autem oculi (clausi) abluantur calid. propria urina cum æquali portione vini Canarini mixta.

℞. Pulp. passular. ab arillis mundat. ℞j. sem. anis. fœnic. fœnugr. an. ℞j. terantur terenda subtilissime, & incorporentur cum pulpa, addit. pauc. aq. verben. & chelidon. maj. f. veluti cataplasma extendendum in stuppis lineis mollibus pexis; applicetur moderate calid. additis gr. 4. croci.

Excipiatur fumus seq. per tubum instar tabaci mane & sero.

℞. Major. salv. rorism. an. ℞b. flor. stœckad. & lavend. an. ℞iiij. sem. anis. fœnic. sileris montan. an. ℞ij. tabaci Indici quartam partem ponderis reliquorum, f. pulvis crassiusculus, cujus quantitas sufficiens indatur tubo, & instillentur guttæ 2. vel 3. ol. stillatit. succini.

Vel ℞. Rad. siccar. raphan. ruffican. ℞b. fibr. rad. elleb. urivique an. ℞ij. rad. pyrethr. & staphidis agr. an. ℞ib. fol. siccor. major. sal. lavend. rorism. serpyll. an. ℞v. capsici, piperis albi & longi an. ℞ij. corticis vinteran. ℞iv. salis ammon. depurat. ℞ib. (pro quo si habeatur, utiliter sumetur sal. volat. succini) tabaci Indici ad pondus omnium, m. b. f. pulv.

Nnn

f. pulvis crassiusculus pro suffitu excipiendi per tubum, reddendo fumum ore attractum per nares, mane præcipue. Add. usus tempore gutta ol. succini.

Ad materiam obstruentem vel comprimentem discutendam, visumque acendum, exhib. apozema seq.

℞ Sem. pœon. mar. baccar. juniper. recent. an. ℥ss. rasur. buxi rec. ℥j. fol. beton. chamæpit. euphras. verben. vulgar. an. m. j. flor. sambuci p. iij. sem. nigell. Roman. ℥iij. sem. myrthid. & scenic. dulc. an. ℥iij. s. omnium decoct. & colat. quæ clarificata coletur ad lbj. adde vini alb. tenuis lbj. sp. vitri. ℥ij. agita, mox adde liquaminis salis tartari q. s. ad extinctionem aciditatis: adde syr. pœon. & syr. veton. rubr. an. ℥iij. aq. cinam. cochlear. j. m. b. cap. bis in die ℥v. longe à partibus, superambulando.

℞ Rad. chelid. ma. or. concis. ℥ss. elieb. nigri veri ℥j. beton. m. j. major. torism. stœ. h. d. utriusque an. m. s. summit. abrotani utriusque, flor. lavend. an. p. ij. sem. anisi & scenic. an. ℥ss. rasur. lign. sanct. ℥v. lign. Rhod. & fallasr. an. ℥iij. Ex omnibus comminutis f. sacculi plures istius magnitudinis quæ sufficiet saltem ad regendos oculos. Eorum quatuor stent continuo in infusione in aq. stillatit. scenic. verben. rutæ an. ℥iv. vini Canarini generosiss. ℥x. Mane calefiat liquor, & sacculis vicissim applicatis foveantur oculi per hor. dimid. deinde optime deteriso madore excipiatur fumus supra præscriptus per tubum instar tabaci.

Horâ item unâ ante cœnam foveantur oculi liquore sequenti.

℞ Aq. stillat. chelid. maj. verben. rut. an. ℥v. vini Canarini generosiss. ℥xvi. croci metall. subtilissime pulverizat. ℥j. vitri. antim. ℥ss. Bulliant simul aquæ cum pulveribus donec ℥v. liquoris consumptæ fuerint, mox detracto ab igne vase vitum addatur, & sinatur fieri infusio. Ufus tempore calefiat liquor limpidus pro fotu faciendo è spongiis molliibus intinctis & leviter expressis vicissim applicandis, paulo plus quam tepide, palpebris clausis.

℞ Paleæ avenæ concis. lbj. fol. m. parietar. violar. sambuc. beton. an. m. ij. rutæ, chelid. maj. verbenæ, scenic. lauri, pœon. maris an. p. iij. flor. chamæm. nobilis, meli. summitat. thymi an. p. ij. sem. anisi. scenic. baccar. junip. nigel. Rom. an. ℥ fufusis macrimis. Incidantur omnia, & totius istius quantitatis pars dimidia coquatur in galon. j. aquæ quart. j. vini. & pint. j. aceti pro suffumigio seu vaporario usurpando per hor. dimid. mane, vaporem viz. excipiendi inclinato & velato capite, & oculis apertis.

Si ex horum usu Nervi optici non deobstruentur, ita ut libera spiribus, ad oculos tendentibus via concedatur, visioque renoveretur, vide de salivatione ad colliquationem pituitæ & cerebri streuam depletionem. Theod. de Mayerne Prax. Medic. lib. 1.

Consultationes.

De Amaurosi, seu Gutta serena. Pro Nobili Viro Francisco de Alexandro.

Dum attentius considero, quæ statim temporibus passus est in oculis Perillustri D. Francisco de Alexandro, annos natus 57. diligentissime relata ab Excellentissimo Viro, quam maxime hæreo, numquid præfens cæcitas ipsi supervenerit ex suffusione propofita, an potius ex Gutta serena, à Græcis Amaurosi dicta. Refertur enim quatuor abhinc mensibus circiter oculum sinistram derepente obcæcatum fuisse, eandemque affectionem in oculum dextrum sensim irrepsisse, itaut in præsentia nihil videat. Propterea dubitari potest, numquid hoc ex suffusione proveniat. Ad suffusionem namq; producendam necesse est confluere humorem, vel vaporem crassum ad oculum, atque vel reddere crassiorem humorem albugineum,

& sic suffusionem spuriam inferre; vel contineri inter corneam & albugineum, ibiq; ita densari, ut in membranam quandam convertatur, impediens spirituum emissionem, & objectorum visibilium receptionem. Quorum utrumque difficillime confertim fieri potest, non dixerim impossibile, si verum est, quod à Fernelio proditum, se vidisse suffusionem in uno oculo confertim factam. Et certe difficile admodum est, cum quia materia confluens non adeo crassa est, ut illico specierum receptionem, & irradiationem facilitatis profus interceptat; ac propterea sit primò imminutio, deinde & visus privatio: tum etiam, quoniam suffusionem factam à vaporibus densatis, præcedere solent imagines illæ volitantes ante oculos, quorum tamen neutrum contingit in oculo sinistro. Cæterum à Viri doctissimi sententia recedendum mihi non est, quando jam fuit observata materia crassa in ipsomet oculo sinistro, ut scribitur. Quod si verum esset, non locum haberet, quod mihi relatam fuit, senexam extrinsecus in oculis non apparere, ipsos intuentibus, sed videri sanis persimiles.

Quare in eam propendeo sententiam, quod cæcitas hæc proveniat ab obstructione nervorum opticorum, vel potius densatione ipsorum, cum præcesserit continua scriptio, & errores in visu materiam congerentes, & ad oculos allicientes. Habemus enim ex Gal. 4. de L. Aff. inter signa Gutta serena hoc esse præcipuum, quod sc. affectus confertim fiat, cujus adhuc certius habereimus indicium, si nil exterius appareret, ut refertur: neq; omnino hæsitandum esset, si dolor quidam, seu gravior perciperetur ad oculorum radices. Duo tamen sunt quæ huic nostræ opinionioni repugnare possunt; primum est, quod in Amaurosi talis affectus in utroque oculo eodem tempore suboritur: alterum, quod patientes lumen non vident: neutrum tamen eam planè oppugnat; non primum, si vera est Vesalii, & Columbi sententia, ex Anatome confirmata, nervos opticos non esse profus unitos, sed per intersectionem, ac propterea in alterius oculi cæcitate inventum fuisse nervum minorem altero; non secundum, quia densitas seu obstructio potest esse magis vel minus intensa, & sic lumen magis, vel minus impediri. Omnia tamen subijcimus iudicio Viri Doctissimi, oculata fide rem ipsam certius comprobaturi.

Quicquid sit, certissimum est affectum hunc curatu fore difficillimum, ne dicam in possibilem, prout anno elapso observatum fuit in Illustrissimo & Excellentissimo Comite de Soura Regis Catholici Legato, in simili affectu, aliquandiu à me curato. Quod si adesset suffusio, cura faciliior esset, quia sperari posset ipsius saltem depositio: quam vidi sæliciter successisse etiam in ætate longe proveciori: qua de re lithotomos peritissimos consulendos censeo.

Non tamen omitram illa quæ opportune censuero, si fuerit Amaurosis. Si enim statutum fuerit esse suffusionem, laudo ut quibuslibet medicamentis superferat æger, sed ea perfecte maturata ad operationem manalem deveniat. Si verò de Gutta serena sit suspicio, laudo seraceum occipiti inustum; aliquam item levem sanguinis missionem ex vena frontis, præmisso fermento eidem parti. Vesicantia retro aures apponenda; & peculiarem capitis expurgationem cum sceniculi radice dentibus attrita, & coriandris. Validioribus etiam errhinis non omissis, post diligentem capitis expiationem per os. Conatus enim ille sternutationis materiam deturbare poterit, non omissis collyriis ex sief de fellibus, cum aqua panis cocti jam fomiculo calentis, inter duas patinas reconditi in cella vinaria: quò vapor ille concresecat, & in aquam convertatur. Et hæc opportuna censeo, præter ea quæ à Viro Doctissimo summa cum ratione fuerunt præscripta. Faxit D. O. M. ut cedant in utilitatem Perillustri nostri patientis.

De eodem affectu pro eodem patiente Responsum ad Perilustrum & Excellentissimum Julium Roaleum.

Quas ad me dedisti literas legi de cæcitate Illustris D. Francisci de Alexandris, quæ meam confirmant opinionem, affectum scilicet hunc alium non esse, quam Guttam serenam, à Grecis Amaurosin dictam, ex obstructione nervorum opticorum ab humoribus pituitosis & melancholicis. Quam propterea remediorum beneficio superari posse, vel saltem summa cum difficultate levamen aliquod suscepturam censeo: atque facile mihi persuadeo, eadem te metum sentire, quanquam ex tuis literis nihil hac de re statutum videam. Ideo illa tantum remedia in usum revocanda censeo, quæ circa partem affectam applicata, materiam peccantem sensibilibus, & insensibiliter evacuare sunt apta, impossibile existimans ipsam evacuare per partes magis distantes.

Propterea præmissa universali totius evacuatione, ab Excellentissimo Capriolo præscripta, laudant sectionem venæ frontis, præmissis fomento, quo facilius turgent, propter angustiam venarum jugularium, & per conitatum illum motum sanguinis educti, fiat, vel saltem tentetur aliqua agitatio humoris jam firmati in nervis opticis: eo profus modo, quo ab Hipp. dictum fuit 7. Aphor. 5. Quod mania ecstasis superveniens bonum. Per ecstasim cum balano intelligendo vehementem insaniam, quam dixit idem in Commento liberare ab insanis leviori, propter validum causarum motum: qui non est sperandus ab applicatione hirudinum venis temporum, aut angulorum oculorum: eum alio sine sanguinis detractione ex venis capitis non sit opus, nulla existente inflammatione, aut insigni incalescentia capitis: in quibus casibus utilissima foret sectio venarum temporum, vel angulorum oculorum: quas venas alias secandas curavi phlebotome, & non hirudinum applicatione. Quod statuendum est de vesicantibus cauteriis & inustionibus propositis. Seraceum in occipite proderit, non solum ad revulsionem à parte anteriori, verum etiam, & longè magis, ad derivationem materiae fluxæ: si locum habet Laurentii & aliorum opinio, septem illa nervorum paria, quæ in cerebro sunt, originem habere à spinali medulla interiori portione, à qua longè minus distabit occiput cui seraceum inurendum scripsi, quam sutura coronalis: quemadmodum & vesicantia remo sures apposita, tanquam loco proximo, & majorem consensum habente cum opticis, quam omoplatæ. Vasorum temporum inustiones proponi solent, ad interceptandam fluxionem in ophthalmia, in casu tamen nostro non fuit materia per venas temporum, propterea non erit adeo necessaria prædicta operatio.

Sternutatoria quidem & erthina erunt utilissima, facta prius imminutione materiae per masticatoria. Qua ratione scripsi erthina quinetiam validiora administranda esse, post diligentem capitis expurgationem per os. Collyrium à Galeno Proteus dictum, descriptum 4. de Compos. Medicamentor. per loca. 7. est sanè validissimum ad digerendos humores, dummodo inflammationis periculum non imminet: illud diacentetum ex Demosthene, ab Ario descriptum in lippitudine sicca, dura & scabra, commendatur ab ipso, nec inutile futurum censeo in prævienti affectu. De pisciculo autem à Foresto commendato in visus obscuritate lib. observat. 35. quid sint dicturus ignoro, eum mihi sit ignotus, scribatque pisciculus hunc in Hollandia prope Delphensem urbem reperti. Quod si fortè Ferrariae haberi posset, ejus periculum VII. Doctiss. faciat, liquorem ex jecore ipsius discentem in usum revocando, ut consalut

Forestus. Ego enim illa tantum collyria præscribenda duxi, quæ si non juvant, saltem neque nocumentum afferre poterunt. Decoctum ex radice Chinæ, ligno sassafr. Visco quercino, & similibus, cum herbis, floribus, & seminibus odoratis, & propriis, opportunissimum judico, cujus formulam non est meum præscribere Viro in Arte versatissimo, ne sus Mineram doceat; idè cuncta subjicio prudentissimo iudicio Viri sapientissimi. Faxit Deus ut ex voto succedant. *Benedict. Silvaticum Consil. & Resp. Med. Cent. 2.*

Amaurosis, sive Gutta Serena.

Fœmina 38. annorum, postquam ab ulceribus multis, per totum corpus diffusis, tandem esset curata, incidit in hebetudinem visus utriusque oculi, qua ad longinqua & propinqua cæcutiebat. Malum ab aliquot septimanis ita est æstum, ut altero jam oculo vix quicquam videre queat. Oculi inspicientibus apparent clari: nihilque vitii in iis animadvertitur: nisi quod pupillæ justo ampliores & nigriores videantur. Alii sensus sunt integri. Materia pituitosa ex naribus copiose excernitur. Gravitate lentit in syncipite, circa frontem, & supercilia.

Afficiuntur in hac ægra potissimum nervi optici: quod patet ex tali visus nostræ ægræ hebetudine, in qua ipsa ad propinqua & longinqua ita cæcutit, ut oculos ipsius inspicienti nihil vitii in iis appareat. Afficitur etiam interior anterioris cerebri pars: quod gravitas in syncipite circa fronte & supercilia percepta, & materiae pituitosæ copiosa ex naribus excretio evidenter docet. Reliquum cerebrum non afficitur: quia reliqui sensus vitio carent.

Morbus quo ægra hæc affligitur, est amaurosis sive gutta serena; quæ est obstructio & compressio nervorum opticorum, hebetudinem visus in longinquis & propinquis conspiciendis, in uno oculo, & in altero fere plenam cæcitate, circa conspiciendum in iis vitium, inducens.

Causa præcæterea hujus morbi fuit humorum pituitosorum, per ulcera à corpore egredi solitorum, post eorum curationem retentio. Humores verò pituitosi, inde per totum corpus collecti, constituunt ejus causam antecedentem. Pars eorum ad anteriores inferioris cerebri partes, & nervos opticos delata, eosque in una parte magis, in altera minus comprimens & obstruens, existit continens eorum obstructionis & compressionis, nec non istius jam descriptæ visus hebetudinis, & cæcitate, causa.

Cum enim causa continens tam profunde in oculorum nervis lateat, nec aliæ eorum partes sint affectæ, nihil vitii in iis inspicienti appareat; & tamen hic adest in uno hebetudo visus, & in altero oculo cæcitas; propterea sc. quod quamvis imagines rerum objectarum in fundis oculorum pingantur, earum tamen, sive propinquarum, sive longinquarum motus, ob nervorum illam obstructionem & compressionem, ad cerebrum, & hinc ad sensorium commune, ubi à mente sit sentatio, deferri non potest.

Pupillæ autem oculorum sunt justo ampliores & nigriores, quod, propter nervorum opticorum obstructionem & compressionem, perceptio objectarum, qua mens ad spiritus ad pupillam arctandam & crystallinum humorem justo modo ad anteriora movendum, excitari solet, partim nulla, partim exigua hic fiat; spiritusque etiam, propter idem obstructionis impedimentum, ex cerebro in fibras pupillarum, & ductum ciliarium, quibus hæ partes moveri solent, fluxu te satis copiose non possint.

Morbus hic difficillimæ est curationis; propterea quod humor nervo optico infixus non nisi maxima cum difficultate inde tolli solet. Quia tamen hoc malum magnam partem à compressione externa humorum inferioris anterioris cerebri partem, circa nervorum opticorum originem, obidentium, oritur.

& observationes Medicorum testantur, nonnullos hoc afflicta laborantes, sanatos fuisse; non penitus desperandum, sed Curationem tentandam censeo.

Eaque in caularum, & obstructionis, per contraria ablatione consistet.

Primo itaque, ad totius corporis evacuationem, tale præscribitur purgans.

℞. Fol. sennæ ℥ss. vel ℥vj. Sem. anisi. fœniculi an. ℥ss. euphrasie m. j.

Decoq. in aq. hordei q. s. ad ℥iiij. Colaturæ adde diaphanæ ℥ij. misce. F. Haustus.

Post triduum eadem repetatur purgatio, vel hæc exhibentur pilulæ.

℞. Pil. cochiarum ℥ss. Scammonii gr. x. vel xij. Cum syr. ros. fol. F. Pilulæ N. vii.

Ubi purgatio prima peracta fuerit, quandoquidem hoc malum ab ulcerum consolidatione originem duxit, non tantum posteriori cervicis parti velicatorium est adhibendum, & eo exsiccato fonticulus, circa tertiam & quartam cervicis vertebram, per causticum est excitandus; sed fonticuli in utroque etiam brachio, circa musculum humeri bicipitem, imò etiam in utroque crure, excitari debent.

Fonticulis excitatis & corpore aliquoties purgato, palpebris & extremis oculorum ciliis bis in die innatur liquor, qui ex hepate piscis, *piscis ael* à Baravis dicti, regulæ alligato & radiis solaribus exposito, in vitreum scyphum subiectum exstillat. Ille enim summæ efficacitæ in hoc affectu à nonnullis prædicatur.

Si malum his non cadat, ad diætam sudoriferam, purgatione præmissa, tali decocto toto mense instituentam, est accedendum:

℞. Scobis ligni à gaiaci ℥iiij. Cort. ejusdem ℥j. Lign. sassaparillæ Rad. sassaparillæ an. ℥i. Infund. per noctem in aq. comm. lib. 6. deinde decoquantur ad mediæ partis consumptionem, addendo sub finem decoctionis. Herb. chelidonie major. euphrasie, verbenæ, fœniculi an. De colatura per manicam Hippocratis trahenda exhibentur ℥vj. vel viij. calidæ, & proluciantur sudores corpus bene regendo.

Sunt etiam, qui per salivationem mercurio & mercurialibus factam, hunc affectum curari volunt.

Corpore aliquoties per purgantia & sudorifera recte evacuato, saliva tali masticatorio, mane, & vespertina hora quarta, erit evocanda:

℞. Rad. pyrethri, ireos flor. an. ℥i. f. nucis moschatæ; fol. sennæ Sem. staphid. agricæ, synapi an. ℥ss. Pulverisatis adde masticis dragm. j. ceræ q. s. & formentur globulis masticetur unus mane & vesperi, pronò capite, frequenter exspuendo.

Quidam etiam sternutatoris hic, post justas purgationes, utuntur, quale hoc est.

℞. Pulv. hellebori albi, tabaci an. ℥ij. piperis albi, ℥i. euphorbii gr. vi. F. pulvis sternutatorius, qui vehementius per nares inspiretur.

In diætâ aer sit calidus & siccus. Cibi boni succi; conditi hyssopò, fœniculò, majoranâ, euphrasiâ, salviâ, & imprimis nucis moscatâ Potus cerevisia mediocris. Somnus mediocris, & quantum fieri potest, supinus. Exercitia moderata, Alvus laxa. Affectus animi moderati. *Henric. Regius apud Theodor. Craanen Medication. lib. 1.*

Observationes

Pro Amaurosi seu visus imbecillitate.

Comes quidam Lotharingus de visionis imbecillitate conqueratur, quòd res exactè, sive propinquas, sive distantes, dijudicare non posset, obitare dicens veluti fumum, seu nubeculam quamsdam, quæ sibi visum obscuraret. Cùm omnia diligenter inquirerem, nihilque in pupilla obscuri appareret, & non semper in eodem statu permaneret: hic visionis defectus, sed nunc major, nunc minor esset, à vaporibus potius, quàm vitio in oculo hoc evenire judica-

vi, atque ostendi vapores non oculum subire, uti credebatur, sed cerebrum, juxta nervorum opticorum exortum, impetere. Usus jam erat multis evacuationibus & diversionibus, & inter reliqua etiam sectaculum in cervice gestabat.

Præscripsi illi pilulas sequentes.

℞. Fol. fen. (oculis appropriata esse creditur) ℥ij. sem. fœnicul. ℥ij. pil. sine quibus, & lucis, an. ℥ij. cum Syr. de fumaris, quæ & ipsa oxydorsica est. F. Massa. Capiat ℥j. singulis mensibus ter sine custodia, cùm leviores sint.

Cucurbitulas applicet mensuatim, duas collo, duas scapulis sine scarificatione, continuando per triduum.

Patetur vinum hoc Emphragiatum visioni convenientissimum, de quo nonnunquam haustum in mensæ principio, vel mane bibat jejunus: sic enim ejus vis, per vapores cum vino rectius ad caput ascendit.

℞. Fol. euphrag. sic. ℥j. rad. fœnicul. ℥ij. fol. caryophyllatæ ℥vss. beton. verben. majoran. an. ℥ss. flor. rosmar. ℥ij. sem. fœnicul. ℥ss. gran. juniper. ℥j. incidantur, & in dolio collocentur, affunde vini albi generos. mensuras 10. vel 12. serventur ad ulum, vel vindemiarum tempore affunde mustum recens, & finito effervescente. Potest & cinnamomum ad gratiam addi.

Pulverem sequentem mensura unius cochlearis, noctu cubitum iterum præcedenti levi cena, sumat, superbendo parum vini, vel projectum in vinum cum eo bibat.

℞. Sem. Coriand. præp. ℥ij. sem. fœnicul. anis. an. ℥j. carvi, Sileris mont. an. ℥ss. Situpi ℥j. fol. Euphrag. majoran. an. ℥ss. Cinamom. ℥j. maceris ℥ss. Caryophill. ℥j. Sacchar. ros. tabell. ℥ij. fiat pulvis subtilissimus.

Sal in mensa ad manum habeat, quo ova recentia, vel etiam alios cibos quandoque soliat.

℞. Salis puri ℥ij sem. Carvi ℥j. fol. Euphrag. majoran. an. nuc. mosch. ℥ss. F. pulvis.

Comedat frequenter jecora caprarum juniorum assa, confixa caryophyllis & Cinnamomo. Hæc & illi & alceri cuidam, admodum profuerunt, *Felix Platerus obs. lib. 1. pag. 106.*

Pro Amaurosi ad principem quemdam.

In victus genere, inter alia hæc celeberrima habentur.

Raparum in cibo usus acutiores reddit oculos. Pasterum & columbarum esum visum mirificè tueri ferunt, nucis moschata in cibis pro condimento, & extra cibum, mane mediocris usus seminis fœnicul. herba in jusculis inter olera, & semen frequenter à cibo inter bellaria diu mansum, & deglutitum juvant, in cibis & cum cibo uti hoc sale commisso licebit, quo observatum est oculos caligantes & hebetiores mirificè recreari.

℞. Nucis mosch. macis, cinamom. opt. cardamom. an. ℥j. fol. & fl. Euphrag. sic. ℥ij. vel ℥iiij. salis communis ℥j. F. omnium pulvis ad usum, vino mediocri, non admodum fumoso, aut generoso, non dulci, neque crasso, non musso, uti juvat.

Euphragiatum vini continuus usus plurimos restituit hoc vitio laborantes, etiam senes, qui ocularium ope diu ante vix difficulter viderant.

Arnoldus de Villanova Medicus celeberrimus, mirum in modum laudat, & ego aliquoties in operibus artis verum comperi. Non temerè hæc herbulæ in floribus, oculorum characterem, & signaculum à natura impressum habet.

Euphrasis benè asservata sicca pro magnitudine vasis quantitate convenienter musso injicitur dum effervescit, cùm defocatum expurgatumque vinum est, asservatur remedio probatissimo.

Si ventriculus ferre potest, nec concoctio labefactatur, cùm simplicis puri puri vini in mensa usus fuit, mag-

magno commodo haustus aquæ fontis puræ prandium & cenam claudat, nam ita minus vaporum è cibo in cerebrum fertur. Aristoteles in Probl. scribit, eos acutius videre qui aquam bibunt.

Præparanda quoque ex flosculis Euphrasie recentibus, & saccharo, conserva æstate, cum frequens Euphrasia florêt, eo modo quo rosacea conserva apparatus, ex florum parte una, sacchari duabus, & si haberi tum possunt rorismarini flores, etiam istorum partem addere licebit; ista conserva mane & vesperi sumenda juglandis quantitate potissimum vesperi, cum decumbendum erit: ita juvatur contractio, tolluntur viscerum obstructions; visus hebes non solum instauratur, verum & cæteri sensus vegetiores fiunt, & memoria confirmatur.

Ad corporis quoque & capitis ab excrementis purgationem laudo, ut Celsus tua subscriptis pilulis utatur, subinde noctu cum decumbendum erit, deglutienda una atque altera pilula, ternis aut quaternis quibusque diebus, ita semper aliquid excrementitium paulatim, & quasi insensibiliter à capite abducitur, & si quando in oculos major humorum inflexio urgeat, illarum pilularum, statim ð. v. plus minus, i. e. xi. pilulae post mediam noctem, vel summo mane deglutiantur. Pilulae hæc esse possunt:

℞. Massæ pil. hier. cum agar. ʒij. aloës rosac. ʒj. pil. lucis, asajeret an. ʒj. rh. b. opt. aq. Cinam. itrorandi ʒj. cum syr. ros. solut. F. pasta mollis instillando ol. fenic. gr. ʒ. F. pil. molles ex qualibet ʒj. pil. nu. 8. super pulvere nucis moschatæ.

Oculis quæ insequuntur turissimè, & cum singulari juvamento admovei possunt mane, cum nullam efficacius medicamentum ad manum est, masticeantur grana aliquot feniculi, item aliquando tantillum chamomil. istis jam infecta saliva tingantur & illinantur leviter oculi summo digito. Item fœnic. & cumini semen pinsetur in pane, is calens è furno extractus, & discissus admoveatur: ita ut oculi vapore madescant. Vel hordeaceus panis calens è furno extractus dividatur mediis, & asperso ad interius latus, fœniculi & carvi feminum pulvere, adhibeatur in oculis, ut fixi in panem intuitu oculi vapore ipsius humectentur, ita absumpta in oculis excrementitia humiditate, lentoreque ipsius & crassine tenuata & absterfa, vaporibus crassis discissis, visus mirum in modum facili remedio recreatur & reficitur.

Verum quia hæc etiamsi parata facilia sunt, non tamen semper haberi possunt, præscribam hic ordine tria, quæ apparati in tempore, & in usus adservari possunt: primum hoc esto:

℞. Succ. rutæ per residentiam depurati ʒij. succi euphras. ʒj. succ. fenicul. desec. ʒij. mell. virgin. puriss. ʒij. mista ponuntur in ampulla vitrea menses tres ad solem secus parietem, deinde coletur succus, instilletur quotidie, si res ferat, digito una gutta in oculum quemque. Alterum hoc sit:

℞. Chelidon. maj. verben. rutæ. fœnicul. euphras. ros. an. Mj. vel ʒij. hæc res recenter manè cum rore lectas & selectas minutim conscinde & impone in vitream cucurbitam, & lento igne per Bal. M. destilletur aqua pro oculis humectandis.

Tertium quod etiam Antonius Vallerius in Hollerium, sed paulò aliter adnotavit, erit sequens, quod ego etiam antea à Bairo monitus, jam dudum in simili casu competi efficax fuisse.

℞. Ovum recens, coqu. sub cineribus ad duritiem, tum dividatur medium, & ejecto vitello impleatur tribus partibus vitrioli Romani, & una parte lapidis calaminariæ, exacte pulveratis & mixtis, deinde ambabus partibus ovi apte colligatis, maceretur in aq. rosac. partibus duabus, & aq. fenicul. & euphras. utriusque parte una, ex quantitate, qua mergi largè ovum possit, idque dies tres vel quatuor, deinde per tenue linteum mundum exprimat liquor cum affusa

aqua, & fervetur in vitreo vasculo pro collirio, ex eo quotidie oculis cum digito aut penna instillando.

Si forte aliquando ex novo sanguinei humoris influxu malum exacerbatum fuerit, ita ut rubore calore, dolore, oculi infestetur, juvabunt sequentia. Veris tempore cum salis flores, inciso cortice, fluit liquor quidam, vel detracto cortice abiergitur, is oculis instillatus aut illitus, mirum quam superfluum humiditatem absumendo lachrymas oculorum siliat, & hebetem visum exsuscitet, recreetque, dein hoc collirio uti licebit, quod dolores lenit, ruborem discutit, calorem & humorum acrimoniam temperat, & influxum exsiccat, & arcet, visumque recreat.

℞. Gum. arabic. tragacanth. cerull. lor. an. ʒj. lap. calamin. rutæ præp. an. ʒj. vitriol. rom. ʒij. camphor. gr. ʒ. Sarcocoll. nutritæ ʒij. amyli, cortic. ovorum pulver. an. ʒj. thur. alb. gr. ʒ. cum album. ovi F. trochisci exigui.

℞. Horum trochiscorum 4. aut 5. includantur puro tenui linteo, & injiciantur in vitrum, affusis aquis rosac. partibus, fœnicul. pt. una quantum visum fuerit, cui adde tantillum sacchar. candidi & bene recta asservajista aqua laventur sæpe oculi noctu & interdium.

Hic monere Celsitudinem tuam volo, ut primo vere imperet, et fol. cydoniorum integra, illæsa, colligant, eaque diligenter adservent, ne situ, pulvere, aliive inquinamenti oblectantur, horum foliorum licet subinde manipulum integrum accipere, coque purissima aqua: ea sæpe numero oculi hebetes laventur; mirum quam istos præservant, ruborem discutiant, & influentem humorem arcent, quod sine ullo incommodo fieri potest. Ad humorem etiam capitis absumendam, cerebrumque & ipsius partes roborandum, vesperi inspergantur sincipiti tria aut 4. grana pulvisculi Caryophil. vel rorismarini foliorum, nam mirum quantæ sit hoc leve remedium efficacitæ. *Rainerus Solenander, consil. 8. sect. 2.*

Pro Amaurosi in puero.

Hoc malo cum premeretur puer quidam, & illa apparente oculo, videndi actione prorsus careret, & distillatione è capite per multos annos, per oculos excreta copiosa materia, crassa, & sordida, laboraret, hunc obstructione instrumenti, hoc est visualium nervorum, per quos vis visiva ad crystallos idem fertur, esse affectum deprehendimus. Vitium hoc ab omnibus putatur incurabile. Nos hoc ordine curationem sumus exorti, instituto regimine recto, celebratisque auxiliis universalibus, quorum ope mucosa excrementa sunt evacuata per 30. dies sudationes imperavimus ex radice Chinæ. Deinde cuculis exiccantibus, & lavacris supra caput admotis, raris prius pilis, usi sumus. Masticatoria & crithina medicamenta non prætermisimus, quorum ope tenax per os & nares excernebatur humor. U: aures spirarent, quæ cum oculis maxime consentiant, causticum recto ipsis affiximus, & simul seronem nuchæ indidimus, ut per has partes vacuaretur humor in oculos delapsurus, toto, & capite belle repurgatis à levioribus collyriis incepimus: primum fuit verbenæ decoctum, pulvis ossis sepæ, succus rutæ, & fœniculi depuratus. aq. stillacitis ex raphanis & eorum foliis, mel cum marthubii succo, decoctum euphrasie chelidonie. His factis, indium est teltitudinis fel, cum saccharo candido commistum, vinum album, in quo aurum quinquies erat ignitum, ut cum lucem jam aliquantisper videret, hoc deinceps auxilio, quod licet videtur contemptibile, est tamen mirabilis efficacitæ, visum recuperavit.

℞. Frustula porcine carnis vetustæ, ea in minutissimas taleolas secæ, serva in ollula parva adjecto sale & odorifero vino albo, post 10. dies aqua stillabit, quam ad recuperandum visum, roborandos nervos visuales, auferendam obstructionem, mirificam

opem fidissimo experimento adinveni. *Zacutus Lusitanus, observ. 56. lib. 1. prax. admirand.*

In omnibus qua de Gutta Serena hactenus tradita fuerit, subjungamus jam qua de hoc ipso morbo habet Clariss. Godefrid. Bidloo in suis *Exercitationibus Anatomico-Chirurg.* Sic autem Ille.

Varios extare morbos variisque de causis ortum fumentes, quibus luminis materiae, adiuque, via aditusque ad cerebri partes visui dicatas, praecluduntur, & arte quandoque aperiuntur denud, medicinae peritis constat ubertim; sed verò visus abolitionem, *Amaurosin* dictam, (1) unam solummodò & specificam causam (2) nullumque agnoscere remedium, ad oculum; ut aiunt, demonstrare aggredior: eò magis, quia tum veteres, tum recentiores hòc de morbo agentes, semetipsos, aut suos lectores mihi decipere, aut confundere videntur, eòque maximè ad hoc thema exornandum trahor; quoniam medicationum quorundam methodo aegri, alias sanitate totius corporis fruantes integerrimè, pessundantur: de remediis, statum corporis non mutantibus in pejorem, id est, nihil, præter lucrum imponenti afferentibus, monebo nihil: inveteratum enim hoc scelus ferrò, nec igne, multò minus reprehensione curabitur: præstat tandem mea animi sensa, hoc tempore, de prædicto morbo, speriam, quò homo quispiam medicaster, *Amaurosin* veram, diviti vetulae (diviti inquam) pthyalismo tollere aggressus est, miseramque post varia tormenta, in marasimum, seque in multorum cachinnos, ut Plutus thesaurophagos, conjecit.

Non te morabor (*Leit. Benev.*) recitando multas sententias opinionisque variis variorum auctorum, de causa & effectu *Amauroseos*: cancelloræ etenim huic nullus esset finis: hic, namque *calculus in nervi optici media substantia & quidem saba magnitudinis*; ille, *tumores in cerebro*; unus, *arterias, multo sanguine turgidas & nervum opticum comprimentes*; alter, *defectum arteriosi sanguinis & nervos opticos flaccidos spirituque animali destitutos*; quidam, *opticos spirituum horum copiam tumentes nimium & quæ porò enarravisse mihi tibi que tædio esset, hujus morbi causam constituit*; constituant ergo, quod hac in parte volunt alii, ego (salvo perspicaciorè, cum fida & feliciore manu Anatomica, judicio)

(1) *Amauroseos* causam statuo, *deficiens staminibus nervis optici liquidum*; unde motu privantur & usu, relicta omnibus oculum constituentibus partibus in integrum: semper enim pupilla, in *Amaurosi*, præter modum, dilatata non conspicitur; cum autem oculi bulbus moveatur, nemo sit, qui hunc affectum, motorios oculorum nervos infestare, autumat.

Aridæ senectuti hunc morbum, frequentiorè, quàm succulentæ pueritiæ & juventuti esse, colligendum itaque est facile;

Sed verò & postremis quandoque accidere, macie & marasmo totius corporis præcedente, *Hage-Comitù*, in via de *Dienwestraat*, futoris infans, & *Amsteladami*, Juvenis *Roodenburg*, probavere.

Quod si conflaccescente, aut nimium compresso, concusso, laesove nervo optico, vel ipsi incumbente arteria obstruata, vel cum vicinis partibus, intus, aut extus læsis, simul patiatur hic nervus, indeque visui hebetudo, obfuscatio & detrimentum oboriatur; id tamen minimè *Amaurosis* erit: curari enim possunt curanturque sæpius hæc symptomata; *Amaurosis* verò nunquam; de ratione quare mox.

Constitutà morbi causà supervacanea videri potest distinctio & sexcenties repetita differentia, quæ eum in incipientem & consummatam, ab externa vel interna causà dividunt & deducunt: usque enim dum ad hunc gradum visus abolitio non pervenit; ut *Amaurosis* dici, juxta causam & effectum, queat, aliud genus morbi est. Si quis forsitan regeat, morbum hunc, ut omnes, suum agnoscere princi-

pium eique esse mox obstandum, ne morà incurabilis evadat; respondeo, ex partibus oculorum affectis, de morbo ejusque eventu, dijudicari cum possit optimè, dijudicaturum unumque eumque sagacem Medico-Chirurgum, de quo sollicitudo est, morbus *Amaurosis* sit, vel non? quod si, incurabilem, si non, curabilem renuntiaturum; sed inspiciamus trutinæ rationis submittamus (*Leit. Ben.*) prætorum in hunc casum medicationes præscriptionesque, ut decet, modeste.

Hæc, pro causarum (scilicet) varietate, ipsis sunt variæ; primarius autem scopus in deobstruendis; secundus in corroborandis nervis opticis videretur collocatus: quod fit (A) purgantibus alvum; (B) narium mucosum & lacrimale fluidum propellentibus; (C) cerebrum ab humido peccante liberantibus, & postea, confortantibus, sive cephalicis medicantibus, & tandem (D) generaliore evacuatione, quorum exoptandus chyloso-lymphatici laticis de tota massa sanguinea promoventibus, id est pthyalismo, effectus erit concreti liquidi nervei dissolutio; sanguinis concreti (didi obstruati, vel obstruentis) præferim verò arteriosi propulsio vicinarumque partium solidarum in tonum & dispositionem requisitam, restauratio, confirmatio. Magnifica verba & bona sanè, si modò ex *Amaurosi* laborantibus visus hisce restauraretur.

(A) Quid quæso emolumenti, alvum purgantia, adducere ad tollendam *Amaurosin* valebunt? is ne, qui in stomacho & intestinis hæret latex, nervis opticis gravis est? an verò vos metus occupat, vitium hunc postea infestaturum hosce nervos & quidem solos & quidem *Amaurosin* constituturos? unde hic vanus iste metus? si quoque *Amaurosis* hac methodo curari possit, quid est, quod tantopere circumspiciatis, difficillimæque curationis eam pronuntiatist? in promptu enim alvum purgantia & ad nauseam usque præ manibus sunt.

(B) Hoc ut præstent, præscribunt errhina, sternutatoria, naribus admovenda, ex *Rad. pyret. helleb. tabac. Herb. origan. Euphorb. &c.* ut vi actus sternutationis deobstruantur nervi optici simulque expellatur concretum & obstruens eos liquidum;

Sed verò hoc ubi sit, contra generale axioma Medico-Chirurgicum, in curandis oculorum morbis; abstinendum ab sternutatoriis, peccatur: ita apud *Experient. G. F. Hildanum*, exemplum videre est, *Cent. Pr. observ. XXIV. Obstructionum nervorum opticorum ex sternutatione & ex hac consecuta cecitatu*: in overò ita hisce medicamentis, secundum magnum hunc virum, peccatur; ut tandem in hæc verba erumpat: *Hinc apparet quantum hallucinantur, qui in nervorum obstructione, aliisque morbis oculorum errhina & sternutatoria præcipiunt & adhibent, &c.*

Quid quæso medelæ huic morbo masticata nux moschata, sem. *sanic.* & similia adferre valebunt? particulae, nempe, subtilissimæ horum medicamentorum penetrabunt omnes partes circumvicinas, adhibuntque solos nervos opticos, eosque ab obstructione [Chimera] liberabunt: hoc statuat anus, vel alyptes; sed quis adeptorum Medico-Chirurgorum asserit ab se *Amaurosin*, hisce medicamentis, curatam? (C) hæc generalis nimium est medicatio; ut solis nervis opticis competere videri possit. Qui tandem (D) Pthyalismum; aiunt enim, si sternutatio non prosit, ad salivationem deveniendum: constat enim mercurialia potentissime per nervos, glandulas & vasa lymphatica penetrare obstruendosque eosdem tollere: mercurii vi; in auxilium vocant, quid multo hoc molimine, agunt? respondebit horum rogatorum quispiam, se totum humorem laticem agitando curare, ut qui in nervis opticis est, vel iis adhæret concretus liquor colliquescat, simulque de nervis hisce totoque corpore eliminetur. Bellè secundum te; una, unica guttu-

guttula concretæ; imò centesima ejus pars *Amauro-*
seos causa existere potest; hanc ut corrigas expellaf-
que, totum subiectis hominem molestissima & nulla
ratione nitenti, medicationi: urgeo insuper, si st-
tante liquore nerveo, non produci *Amaurosin*: adde
mercurio liquida concreta omnia non solvi; verum
subtiliores eorum partes in majorem actum ductas
dissipari, spissas verò in spissiores converti; concre-
tionem hanc liquidi in nervo optico, & inde exortam
obstructionem *Amauroseosque* causam imaginariam &
ex possibilitate veterumque narratiunculis potius,
quàm rei veritate suppositam, quis non videt? ex
cadaverum etenim inspectione proditum habeo &
conspectum, in hoc morbo, nervos opticos non
tantum non distentos, sed emaciatos induratosque
extrare; in senectute, videlicet, toto corpore nervo-
rumque systemate exarscente æquum videtur, exar-
rescat quoque optici, & quid mirum, hoc si nervis
accidat? cum præsentibus plurimis Medicis & Chi-
rurgis in *Fossa de Blumgragt Amsteladami* senis cada-
ver perlustrans, magnam magnæ descendens arte-
riæ partem, non longè à corde, integerrimè osteam
viderim ipse.

A sanguiferorum vasorum, circa & ad nervos
opticos collocatorum irregulari distentione, eos com-
primi & visus obfuscationem, quinimò, pro tem-
pore, cæcitatem ortum (non verò *Amaurosin*) du-
cere posse, non est quod negem; sed morbo huic
vitioque huic vasorum nimium turgentium, in
promptu remedia medicationeque sunt, motum
sanguinis silentis, & tandem non deerit scalpellus;
ut quod peccat, diminuat: verum cum in *Amau-
rosi*, inflammatio neque dolor sit, extensio vaso-
rum præternaturalis, hujus mali causa videtur,
minimè.

Vena-sectionum ergo, iridem vesicatoriorum, cu-
curbitarum, cauteriorum ætialium, fonticulorum
seraceorumque &c. inutilis, hoc in casu, est ad
curationem, apparatus: non enim autumo, hoc
seculo, inter nos inveniri Medico-Chirurgos, revul-
sioni retractionique humorum fidem præstantes:
vasa porrò lymphatica, cum non ad oculos, sed
de iis, si qui inveniantur, suum proventum vehant,
quid respectu eorum, in nucha, & quid respectu *A-
mauroseos* bene sit? interceptus abs te si non fuisset
(intercipis enim huic ut aliis liquorem) in usum
corporis sese iterum sanguini commiscuisset: præte-
rea, quomodo probabis istum liquorem, quem
ex vasis lymphaticis hauris, esse vitiatum; & *A-
mauroseos* causam extitisse? quinimò ego opinor,
quod, prædicta methode liquidum corpori admittit,
non ex vasis lymphaticis, sed verò arteriis
depromi perique. Si arguat parvus neotericorum
dogmatum cultor, massam sanguineam liquidum-
que generale, præcedentibus mediis, diminui, re-
gero, respectu totius hujus massæ, ridiculum fore,
sustinere, levi paucaque hac exoneratione eam,
in commodum laborantis ex *Amaurosi* oculi, di-
minui.

Constat omni modo, *Amaurosin* senilis, non ju-
venilis oculi esse morbum & (2) incurabilem: quis
senem rigescentibus articulis tendinibusque mobili-
tatem & requisitam restituit, cum pristinae vitæ
vigore, flexilitatem? ego itaque tali ab noliimine
mentemque manusque abstinbo: egregium hoc
ad facinus altera Medea opus est, quæ Æsoni ju-
venem restituat.

Quemadmodum, per omne hoc scriptum, posi-
tiones & asserta exemplis quoque elucidare studui;
ita & huic ultimæ dissertationi illud non deerit.

Pater meus, cujus manes veneror intinè, astra
cum premeretur senectute) vixit enim annos octo-
ginta & octo, (cecidi circa septuagesimum, toto

corpore aliàs sanus & sana constans mente usque ad
extremum vitæ halitum, in membrorum rigidita-
tem & brevi post in *Amaurosin*, quam immedica-
bilem mecum experti sunt Viri Amstelædamenses
Medico-Chirurgi multi & famigeratissimi, comperi-
que in eo falsum esse hoc quorundam assertum:
*uno sensuum organo turbato, impedito, labante, alia
etiam infici*:

Venerandæ quippe memoriæ meus Pater cæcus
vixit integros duodecim annos, intereaque temporis
ne aliquod quidem detrimentum aliorum sensuum
passus est; imò verò auditus, olfactus gustusque in-
crementum accepit; ita ut musitationes murmura-
que audiret, effluvia corporum olfaceret, linguæque
& gustus actu præ juvenibus valeret.

Sed videbor procul dubio quibusdam, nempe lu-
cripetis, minus gloriæ Medico-Chirurgicee factæque
meæ consulens, inops remediorum, timidus &
desperans, difficilibus Republicæ Apollinæ tem-
poribus & tandem inutilis posteritati; verum fore
confido, ut apud erectæ indolis homines & corda-
tos artis nostræ fautores id saltem laudis obtineam;
me, hoc scripto larvam multis præsumptuosam &
istis solis proficuum, detraxisse, miserique hoc so-
latii atulisse eosque docuisse, dari morbos mala-
que ab ipso principio incurabilia. Denique uni ejus-
que misericordiæ committenda patienter: licet enim
(*Let. Ben. vide observ. Aug. Thoneri pag. 117.*)
*trecenis videras, in Italia captas, stercora emeru trecen-
tu per lasque galinarum earum carne pinguefactos, agrò
ex Amaurosi laboranti obtuleru manducavos, per se-
xaginta dies; videbis tamen (de curanda enim A-
maurosi, non verò de diæta tenibus præscribenda,
jam nobis sermo est) eum non videre splendidam-
que te adh. buisse, sine fruge; ne dixerim risu con-
dignam, medelam. Haltenus Godofridus Bidloo.*

Gutta Serena Ozæna superveniens, salivatione sublata;

*Clariss. Danielis Nebelii, Miscell. Curios. Decur-
tij. Ann. 9. & 10.*

Vir quinquagenarius & robustus per aliquot an-
nos Ozæna, non sine luis Venereæ suspitione, la-
borans, meam & Chirurgi nostrans opem im-
ploravit, de dolore frontis, oculorum, genarum
atque narium, cum harum pertinaci obstructione
à mucro viscido in subvirides particulas coacto &
foetore odoratûque defectû potissimum conquestus.
Adhibita vox fuerunt tum interna decoctâ
lignorum cum Tinct. Antimonii tartarizata. Et
Pulv. ex Gummi ammoniaco, myrrha, tale volu-
tili viperarum & cinnabari nativa præp. quibus
fudor per plures septimanas proleclus, interpositis
sæpe purgantibus mercurialibus, tum externa de-
tergentia & mundificantia naribus per siphonem &
cum turundis penicillisque, immissa ex Aqu. plan-
tag. tutia præp. myrrha & sacchar. Saturni. Item
Aqua calcis vivæ, cui radices aristobloch. rot. sum-
mitates centaurei min. folia sabinae & myrrha in-
cocta, tandemque Tinctura euphorbii cum spiritu
vini parata, quibus duo frustula ossi dissepimenti
narium paulo post separata, & velsella binis vicibus
extracta fuerunt, succedentibus fissuris atque pus-
tulis narium pinnas exedentibus, quæ co solidata
tandem linimento ex Balsam. Peruv. & Co-
payw. terra Vitrioli dulci, sarcocolla, Mercurio
præcipit. rubro, & melle rosaceo. Molestus ta-
men adhuc dum fuit, capitis dolor vespertinus &
artuum lassitudo cum profluxu ichoris flavescens
ac purulenti è naribus, quo diminuto visus in dex-
tro oculo paucos intra dies perit. & post septi-
manam, fluxu illo narium penitus cessante, aliter
quo-

quoque oculus admodum caligare cepit, nulla in utroque labe apparente, præter pupillæ dilatationem & oculorum dolorem. Purgantia, Vesicatoria, Erubina, Salia volatilia, & cinnabarina frustra in usum vocata sunt, unde ad generosiora ipsamque inunctionem Mercurialem deventum, quæ debite instituta, primo Diarrhæa, & hæc discordiæ ope sublata, largus salivæ fluxus secutus, atque ita Cephalalgia diminuta & pristina videndi potentia oculo sinistro paulatim restituta; sed dextro denegata; hæc saliva per quatuor septimanas largiter diu noctuque ex ore destillaverit. Postquam Ptyalismus remisit, particula ossi sepimentis sponte separata è naribus extracta fuit, & Ager sic sensim integram sanitatem recuperavit, quæ etiamnum per tres annos sine ullò recidivæ metu fruitur.

Anatomica Inspectio. De Amaurosi à tumore globoso nervos opticos premente.

Gallus quidam jurium studiosus, Basileæ versans, dolore capitis correptus est, mox secuta febris, quæ cessante Cephalalgia reliquæ aliquæ nihil minus remanserunt; cum vigiliis & capitis imbecillitate, tandem in oculo sinistro, visus obscurari cepit, & post mensem etiam in dextro oculo, secutaque est paulo post in utroque oculo omnimoda amaurosis, seu cæcitas, nullò vitio in oculò apparente. Postmodum etiam cæcus ille, convulsionibus laboravit, quæ illum per vices, tota hyeme affligebant; quibus initio veris cessantibus, supervenit tussis, febris hæctica, expulsio purulenta, & tabes, qua diu molestatas & consumptus, tandem expiravit. Corpore per anatomen aperto, pulmonum vitium deprehendimus: verum cum causam

cæcitatæ, aperta calvaria in cerebro perquireremus invenimus cerebrum, aquè copiosò humore irriguam, partemque illius anteriorem, sinistra præsertim in sede, tumidiorem, à qua cum portio adimeretur, inventus est tumor seu globus quidam glandulæ seu Stromæ instar, inclusus in cerebri substantiâ, ab eâ tamen separatus, præterquam membrânâ dorâ contentus, per quam venæ aliquæ capillares dispersæ erant, ovi gallinacæ magnitudinem superans, inæqualis & formam pineæ nucis exprimens, cujus interior substantia, albida & æqualis ovi albumen coctione induratum, resubat, sed durior illò erat. Hic, conò obtusior, nonnihil sursum prominebat, basi verò latiore, ventriculo cerebri, anteriore sede innitebatur, & pondere suo, quod erat ʒiij. nervorum opticorum exortui in cerebro, incumbebat, eosque comprimebat. Quam causam fuisse cæcitatæ, quod spiritus animalis transitus ad oculos fuerit impeditus, conclusimus; cum alioquin in nervis opticis, nulla obstructio, aut aliud vitium, uti nec in oculo apparuerit. Hinc conjicere licet, graves & diuturnos cerebri vitio accedentes & incurabiles morbos, ab ejusmodi occultis in cerebro latentibus tumoribus, aut vitio, frequenter accidere, & cum rarissime hæc sectio indagentur, Medicos qui causam, cerebri intemperiei, aut humoribus attribuunt, atque hæc remedia accommodando, oleum & operam perdunt, latere. *Felix Platerus. obs. 1. pag. 108.*

GUTTURIS AFFECTUS.

Vid. in *Bibliothecâ Chirurgicâ*: Item quæ in hæc ipsâ *Bibliothecâ Medico-Practicâ* habetur ex *Clariss. Ettmullerò* sub titulo *Sanguinis ad Cor recursum Variæ*.

Finis Libri Septimi

